

# Paragraaf Corona

29 april 2022

## COVID-19

### 1.4 Corona en financiën

Met het voortduren van de crisis is ook meer inzicht ontstaan in waar zich de financiële effecten voor de gemeentelijke bedrijfsvoering voordoen. De exacte consequenties blijven lastig in te schatten en dat vraagt om continue monitoring en bijsturing. Door de duur van de crisis is het monitoren en bijsturen inmiddels wel gaan behoren tot de dagelijkse gang van zaken. Dat geldt voor zowel de uitgaven als voor de inkomsten uit de compensatie van de Rijksoverheid.

In het eerste en tweede Voortgangsverslag 2021 zijn de financiële gevolgen van de crisis voor 2021 niet meer apart gepresenteerd, maar zijn deze verwerkt in de reguliere programma's waarbij deze afwijkingen ongeacht de grootte van het bedrag zijn vermeld. Naast de informatie in de programma's geven we in deze paragraaf een zo breed mogelijk overzicht van de financiële gevolgen van de pandemie op onze begroting.

#### 1.4.1 Omvang kosten voor corona

Zoals aangegeven is de exacte omvang van de kosten van corona voor de gemeente lastig te bepalen. Daarvoor zou niet alleen voor iedere factuur moeten worden bekeken of deze kosten ook zouden zijn gemaakt als er geen corona was geweest, maar zou bovendien in beeld gebracht moeten worden welke facturen we juist niet gehad hebben en of dat te wijten is geweest aan corona. Om toch een getrouw beeld te krijgen van de omvang hebben we activiteiten en budgetten in beeld gebracht waar naar verwachting een financieel effect op zou kunnen treden. Daarvan hebben we vervolgens zo goed mogelijk geprobeerd de financiële consequenties te kwantificeren. Daar waar de extra lasten niet waren op te vangen binnen de reguliere budgetten, zijn deze via begrotingswijzigingen (o.a. VV1, VV2 en decemberwijziging) ter besluitvorming voorgelegd.

#### 1.4.2 Financiële effecten per programma

In onderstaand overzicht zijn de financiële effecten per programma weergegeven en zijn deze waar nodig aanvullend toegelicht. De financiële effecten zoals weergegeven laten zich niet in alle gevallen ook direct vertalen naar een over- of onderschrijding van de budgetten, omdat er naast corona-effecten ook andere (reguliere) effecten optreden en er in een aantal gevallen dekking aanwezig is binnen de reguliere budgetten. In deze overzichten zijn naast de extra lasten of lagere opbrengsten ook de uitgaven ten laste van het Maatschappelijk ondersteuningsfonds en de ontvangen corona-compensatie van de Rijksoverheid weergegeven. Op beide onderdelen wordt later nog uitgebreider ingegaan.

Corona effecten (Bedragen x € 1.000)			
Programma 1	lasten	baten	Toelichting
Maatschappelijk ondersteuningsfonds (wijk- en kerngericht werken)	3	0	De lasten van het Maatschappelijk ondersteuningsfonds worden gedekt door een onttrekking aan de Algemene Reserve (Pg)
Minder lasten representatie College	-38	0	Door corona hebben er minder activiteiten, bezoeken en ontmoetingen plaatsgevonden.
Naturalisatie	41	46	Door corona zijn er meer uitgestelde aanvragen en pardonregeling
Verkiezingen 2021	134	0	In verband met het goed en veilig uitvoeren van de verkiezingen zijn de lasten € 134.000.
Minder inzet Doe-Democratie	-25	0	Als gevolg van corona was er minder inzet voor doe-democratie
<b>Totaal programma 1</b>	<b>115</b>	<b>46</b>	
Programma 2	lasten	baten	Toelichting
Minder legesopbrengsten toezicht kinderopvang	0	-10	Vanwege corona zijn er minder wijzigingen binnen kinderdagverblijven en gastouderbestand.
handhaving corona-richtlijnen / 1,5 m samenleving (OOV)	30	30	Meer inzet van team handhaving voor het naleven van de coronaregels. De extra lasten worden door de rijksoverheid gecompenseerd.
<b>Totaal programma 2</b>	<b>30</b>	<b>21</b>	
Programma 3	lasten	baten	Toelichting
Openbaar groen realisatie	35		De medewerkers van het team B&S afdeling Borg werken tijdens de Covid-19 maatregelen allemaal vanaf de werflocaties. Om veilig te kunnen werken (de 1,5 m maatregel te kunnen realiseren) zijn tijdelijke onderkomens geplaatst op de werven.
Minder opbrengsten parkeerbelasting	0	-399	De opbrengsten van parkeren kunnen van jaar tot jaar fluctueren. Het effect van corona op de opbrengsten is daarom gebaseerd op de primitief geraamde opbrengsten 2021 en de werkelijke realisatie.
<b>Totaal programma 3</b>	<b>35</b>	<b>-399</b>	
Programma 4	lasten	baten	Toelichting
Lagere opbrengst weekmarkten	0	-31	De opbrengsten van marktgelden kunnen van jaar tot jaar fluctueren. Het effect van corona op de opbrengsten is daarom gebaseerd op de primitief geraamd opbrengsten 2021 en de werkelijke realisatie.
Lagere opbrengst St. Ondernemersfonds Bussum (OSB)	-42	-42	Op verzoek van de Ondernemersvereniging Gooise Meren (OVGM) en in overleg met de Stichting Ondernemersfonds Bussum (SOB) en Pro Bussum is er voor het eerste kwartaal 2021 geen reclamebelasting geïnd. De lagere opbrengsten reclamebelasting leiden tot een lagere subsidie aan SOB.
Niet verrekenen inningkosten reclamebelasting	12	0	De gemeentelijke kosten voor het innen van reclamebelasting zijn voor 2021 niet in rekening gebracht bij de ondernemers. Dit leidt tot een hogere subsidie aan SOB.
Leges omgevingsvergunningen	p.m.	p.m.	De opbrengst van Wabo-leges fluctueert jaarlijks, ook zonder corona-pandemie, en de hoogte is afhankelijk van de hoeveelheid en het soort aanvragen. In 2021 is een toename (33% hoger t.o.v. 2020) te zien van het aantal bouwaanvragen, maar wat het effect van Corona daarop is, is nauwelijks vast te stellen. Uiteindelijk komen de totale opbrengsten weliswaar hoger uit dan geraamd, maar mogelijk waren de opbrengsten zonder corona dus nog hoger. Ten opzichte van bijgestelde ramingen is uiteindelijk per saldo nog € 97k meer (netto) opbrengst gerealiseerd.
Spuk IJZ (zwembaden)	0	0	De SPUK IJZ is een landelijke tegemoetkoming voor zwembaden en ijsbanen om de financiële gevolgen n.a.v. de coronamaatregelen te verzachten. Deze tegemoetkoming is voor 2020 en het eerste halfjaar van 2021 door ons aangevraagd voor de Lunet en de Zandzee. Het bedrag van in totaal € 1.161k voor Gooise Meren is 1 op 1 doorgegeven als extra subsidie aan de Lunet en de Zandzee.
<b>Totaal programma 4</b>	<b>-30</b>	<b>-73</b>	
Programma 5	lasten	baten	Toelichting

<b>Totaal programma 5</b>	o	o	
<b>Programma 6</b>	<b>lasten</b>	<b>baten</b>	<b>Toelichting</b>
Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO)	3.657	3.657	De TOZO wordt 100% vergoed door het Rijk en wordt uitgevoerd door gemeente Hilversum. In totaal zijn 916 besluiten op een aanvraag levensonderhoud genomen.
TOZO bedrijfskredieten	112	112	De TOZO wordt 100% vergoed door het Rijk en wordt uitgevoerd door gemeente Hilversum. In totaal zijn 36 besluiten op een aanvraag kapitaalverstrekking genomen.
TOZO uitvoeringskosten	441	441	Voor de TOZO ontvangt de gemeente een vast bedrag per genomen besluit als vergoeding voor de uitvoeringskosten. Deze kosten worden doorbetaald aan gemeente Hilversum.
Bijzondere bijstand (TONK)	89	o	De lasten voor de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten is bedoeld als terugval in de inkomsten door de coronacrisis op te vangen, deze lasten zijn € 89.012.
Tomin (SW-bedrijf)	44	o	Extra bijdrage Wsw-bedrijven wordt volledig gedekt door specifieke compensatie rijksoverheid (Pg)
Re-integratie	-134	o	Door corona kon een aantal re-integratietrajecten geen doorgang vinden. Het effect hiervan is geraamd op de onderbesteding op het budget voor re-integratie.
<b>Totaal programma 6</b>	<b>4.209</b>	<b>4.210</b>	
<b>Programma 7</b>	<b>lasten</b>	<b>baten</b>	<b>Toelichting</b>
Continuïteit van zorg: meerkosten Jeugd	58	o	Het financiële effect is berekend op de compensatie van de rijksoverheid.
Continuïteit van zorg: meerkosten Wmo	57	o	Het financiële effect is berekend op de compensatie van de rijksoverheid.
Collectieve voorzieningen	152	o	Ten gevolge van de coronacrisis zijn deze middelen verstrekt als subsidie aan organisaties in het maatschappelijk middenveld.
Inhuur onderwijs	9	9	Op de afdeling Mens en Omgeving is extra ingehuurd ten behoeve van de coördinatie van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) middelen.
<b>Totaal programma 7</b>	<b>276</b>	<b>9</b>	
<b>Programma 8</b>	<b>lasten</b>	<b>baten</b>	<b>Toelichting</b>
Maatschappelijk ondersteuningsfonds (grote culturele instellingen; cofinanciering Provincie)	32	21	De lasten van het Maatschappelijk ondersteuningsfonds worden gedekt door een onttrekking aan de Algemene Reserve (Pg)
Maatschappelijk ondersteuningsfonds (cultuur)	158	o	De lasten van het Maatschappelijk ondersteuningsfonds worden gedekt door een onttrekking aan de Algemene Reserve (Pg)
Maatschappelijk ondersteuningsfonds (sport)	2	o	De lasten van het Maatschappelijk ondersteuningsfonds worden gedekt door een onttrekking aan de Algemene Reserve (Pg)
Tegemoetkoming verhuurders sportaccommodaties (TVS) derving huur sportaccommodaties	o	o	Voor zowel het eerste als het tweede kaartje van 2021 is de huur en gebruiksvergoeding voor diverse sportaccommodaties kwijtgescholden (in totaal € 102.738). Deze is volledig gecompenseerd door het ministerie van VWS.
<b>Totaal programma 8</b>	<b>191</b>	<b>21</b>	
<b>Programma 9</b>	<b>lasten</b>	<b>baten</b>	<b>Toelichting</b>
Thuiswerkfaciliteiten/ICT/licenties/beschermingsmiddelen	62	o	Vanwege de thuiswerk maatregelen zijn hiervoor meer middelen beschikbaar gesteld voor het faciliteren ervan.
Minder opleidingen en communicatie	-60		Vanwege corona hebben opleidingen niet fysiek plaatsgevonden.
Minder opbrengsten precariobelasting	o	-62	De gemeente legt precario op voor gebruik van de buitenruimte, bijvoorbeeld voor terrassen van horecaondernemers. Voor 2021 is geen precario geheven voor ondernemers (vergunninghouders), die door de lockdown zijn getroffen.
Meer opbrengsten toeristenbelasting	o	38	De opbrengsten van toeristenbelasting kunnen van jaar tot jaar fluctueren. Het effect van corona op de opbrengsten is daarom gebaseerd op de primitief geraamd opbrengsten 2021 en de werkelijke realisatie.

Compensatie rijksbijdrage AU	0	2.362	
<b>Totaal programma 9</b>	<b>2</b>	<b>2.338</b>	
<b>Totaal</b>	<b>4.829</b>	<b>6.173</b>	

## 1.5 Overige effecten

Naast bovengenoemde (directe) financiële effecten lichten we onderstaand nog een aantal specifieke onderwerpen / overige effecten nader toe, waar corona in 2021 een rol heeft gespeeld.

### 1.5.1 Gemeenschappelijke Regelingen

Voor de uitvoering van een aantal taken is de uitvoering overgedragen aan een gemeenschappelijke regeling. Ook zij hebben in meer of mindere mate te maken met de effecten van de coronapandemie. Als dat bij deze partijen leidt tot hogere uitgaven of lagere inkomsten, dan kan dat mogelijk leiden tot een aanvullende bijdrage van gemeenten. Via de reguliere governance en planning en control cyclus worden de ontwikkelingen bij de gemeenschappelijke regelingen gemonitord. In de jaarstukken van de diverse gemeenschappelijke regelingen zal uiteraard uitgebreid aandacht worden besteed aan de effecten van corona. Hieronder vatten we de belangrijkste ontwikkelingen in 2021 samen.

#### *Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek:*

De door de Veiligheidsregio gemaakte meerkosten worden volgens afspraak met het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) op declaratiebasis in principe volledig vergoed.

#### *Regio Gooi en Vechtstreek - GAD:*

Op basis van de Bestuursrapportage 2021 bestaat het corona-effect voor de afvaldienst enerzijds uit lagere kapitaallasten door temporisering van investeringen en anderzijds door tijdelijk hoger baten voor reststromen. Per saldo is er over 2021 naar verwachting nauwelijks sprake van een financieel effect als gevolg van corona voor Gooise Meren.

#### *Regio Gooi en Vechtstreek - GGD:*

Op basis van de Bestuursrapportage 2021 bedraagt het corona-effect tot en met augustus circa € 16,5 mln. Volgens afspraken tussen de GGD en ministerie van VWS worden deze extra kosten vergoed op basis van declaratie van de werkelijke uitgaven.

### 1.5.2 BUIG

Het BUIG-budget voor Gooise Meren is voor 100% gebaseerd op het objectief-verdeelmodel. Dit model voorspelt de kans dat een huishouden in de bijstand zit in eerste instantie op basis van de kenmerken van dat huishouden. Die geven namelijk het werkelijke risico op bijstand weer. Daarbij houdt het model rekening met de wijk, de gemeente en de regio.

Bij de vaststelling van het voorlopige budget voor 2021 is op macroniveau rekening gehouden met een deelbudget (€ 327 mln.) om mogelijkheid te creëren de extra bijstandslasten als gevolg van COVID-19 via een alternatieve verdeelsleutel te verdelen. Uit analyses is echter gebleken dat de verschillen in de volume- en uitgavenontwikkelingen tussen gemeenten in 2021 niet uitzonderlijk waren en is dit deelbudget (circa 5% van het macrobudget) conform de reguliere verdelingssystematiek verdeeld. Het definitieve macrobudget 2021 is ca. € 459,9 miljoen lager vastgesteld dan het voorlopige macrobudget 2021 (dat was ingeschat op € 6.845,2 miljoen). Dit wordt veroorzaakt doordat de economie zich beter heeft ontwikkeld dan was voorspeld. Het definitieve macrobudget 2021 is € 10,3 miljoen hoger dan het definitieve macrobudget 2020 (dat was ingeschat op € 6.375,0 miljoen).

Voor 2021 komt Gooise Meren uit met het definitieve budget (€ 12,8 mln). En is er sprake van een relatief klein overschot. In algemene zin heeft corona in 2021 geen significant effect gehad op de participatiewet.

### 1.5.3 Minimabeleid

De coronacrisis heeft voor 2021 voornamelijk geen groot effect gehad op het beroep op de minimaregelingen. De lasten voor het minimabeleid zijn weliswaar hoger dan geraamd, maar de overschrijding is niet significant toe te rekenen aan de coronacrisis. De overschrijding wordt veroorzaakt door een gewijzigde werkwijze van

uitbetaling. Uitbetaling van het DOE-, kinder- en jeugdbudget vindt vanaf medio 2021 plaats op voorschotbasis i.p.v. op declaratiebasis achteraf.

#### **1.5.4 Inzet ambtelijke capaciteit**

De coronapandemie bleef ook in 2021 de nodige flexibiliteit van de organisatie vragen. Uitgangspunt daarbij is geweest dat de reguliere werkzaamheden zoveel mogelijk doorgang moesten blijven vinden. Door corona zijn er uiteraard wel accenten binnen de werkzaamheden verschoven. De corona-gerelateerde werkzaamheden zijn zoveel mogelijk binnen de bestaande ambtelijke capaciteit en budgetten opgevangen. Daar waar dit niet mogelijk bleek, heeft extra inhuur plaatsgevonden. Deze specifieke posten zijn apart in het financiële overzicht opgenomen.

#### **1.6 Compensatiepakketten Rijksoverheid**

Om te voorkomen dat gemeenten door de coronacrisis in de financiële problemen komen, heeft het kabinet in overleg met de medeoverheden tot meerdere compensatiepakketten besloten. In onderstaand overzicht zijn de aanvullende middelen opgenomen zoals die in 2020 en 2021 (stand decembercirculaire 2021) zijn verstrekt aan Gooise Meren.

Compensatie corona Rijksoverheid (bedragen x € 1.000)			
Compensatie voor:	2020	2021	2022
Extra kosten verkiezingen 2020-2021-2022	89	76	79
Toezicht en handhaving	158		
Compensatie quarantaine kosten	12		
Bijzondere bijstand	14	28	39
Bijzondere bijstand (TONK)		690	
Gemeentelijk schuldenbeleid	40	81	78
Aanvullend pakket re-integratiekosten	50	61	75
Participatie Wsw	158	44	
Herorientatie zelfstandigen		30	
Bestrijden eenzaamheid ouderen		130	
Extra begeleiding kwetsbare groepen		95	
Activiteiten en ontmoetingen		23	
Mentale ondersteuning		33	
Perspectief jeugd en jongeren (2020)		60	
Perspectief jeugd en jongeren (2021)		56	
Jongerenwerk		40	
Jeugd aan zet		10	
Continuïteit van zorg	53	115	
Inhaalzorg en meerkosten Wmo	31	55	
Inhaalzorg en meerkosten Jeugdzorg	75	59	
Voorschoolse voorziening peuters	26	16	
Noodopvang kinderen van ouders met cruciaal beroep	87		
Eigen bijdrage Wmo	55		
Lokale culturele voorzieningen	363	516	
Buurt en dorpshuizen	50	29	
Vrijwilligersorganisatie jeugd	29		
Precariobelasting en markt- en evenementen leges	43		
Compensatie toeristenbelasting	55		
Compensatie parkeerbelasting	311		
Compensatie afvalverwerking		93	
Inkomstenderving 2020		21	
<b>Totaal</b>	<b>1.698</b>	<b>2.362</b>	<b>270</b>

Ook voor 2022 komt er een regeling voor de meerkosten in de Jeugdwet en Wmo 2015. Op het moment van de vaststelling van de compensatie voor 2021 was echter niet voorzien in nieuwe beperkende maatregelen, welke 12 november jl. zijn

aangekondigd. Het Rijk en de VNG hebben afgesproken de eventuele extra meerkosten die hier uit voortvloeien te betrekken bij de compensatie 2022.

Gemeenten hebben in 2020 een voorschot ontvangen ter compensatie van inkomstendering als gevolg van corona. In het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen van 7 april 2021 is afgesproken dat gemeenten reële compensatie ontvangen voor de derving van inkomsten door covid-19 in 2020. Met de decembercirculaire heeft Gooise Meren al een deel van de compensatie ontvangen, bovenop het eerder verstrekte voorschot. Gemeenten zullen ook over 2021 compensatie van de inkomstendering ontvangen.

## 1.7 Maatschappelijk ondersteuningsfonds

Naast de compensatie vanuit de Rijksoverheid is in Gooise Meren met het vaststellen van het Afwegingskader Steunmaatregelen Corona in 2020 een maatschappelijk ondersteuningsfonds ter hoogte van € 1 mln. beschikbaar gesteld. Deze kosten worden gedekt uit de algemene reserve, omdat de extra rijksmiddelen voor corona die beschikbaar worden gesteld voor de maatschappelijke infrastructuur, tot nu toe € 987.000, (indirect) terugvloeien naar de algemene reserve.

In 2020 is een eerste tranche ter hoogte van € 407.000 uitgekeerd en in 2021 een tweede tranche ter hoogte van € 173.000. In onderstaand overzicht zijn de uitgaven ten laste van de twee tranche weergegeven. Het restant wordt in het bestemmingsvoorstel voorgesteld over te hevelen naar 2022 ten behoeve van een derde tranche.

Maatschappelijk Ondersteuningsfonds (Bedragen x € 1.000)		
Beschikbaar voor 2020		1.000
Totale uitgaven in 2020		-407
<b>Totaal beschikbaar voor 2021</b>		<b>593</b>
<i>Steunmaatregelen 2e tranche</i>		
- Kunst en Cultuur		158
- Welzijn		3
- Sport		2
<i>Netto-subsidie grote instellingen*</i>		
- Vestingmuseum		11
<b>Totale uitgaven 2021</b>		<b>173</b>
<b>Restant budget 2021</b>		<b>420</b>

Vanuit het Provinciaal noodfonds kwamen in 2020 in onze provincie 100 culturele instellingen in aanmerking voor steun, waarvan vijf in onze gemeente, te weten: Spant! Vestingmuseum Naarden, Grote Kerk Naarden, Filmhuis Bussum en Forteiland Pampus. In 2021 resteerde budget dat voor onze gemeente alleen ingezet kon worden bij Vestingmuseum Naarden. Op grond van een schade-overzicht, ontving zij subsidie van de Provincie Noord-Holland die door ons voor 35% moest worden ge-cofinancierd.

## 1.8 Financiële gevolgen COVID-19 voor 2022 en verder

Op basis van de huidige kennis en inzichten blijft het lastig om een goede inschatting van de impact voor de jaren 2022 en verder te maken. Ook de rol van de Rijksoverheid is voor de consequenties van de coronacrisis op onze financiële positie cruciaal. Indien ook in de komende jaren de gemeenten voor de effecten van de coronacrisis door het Rijk grotendeels gecompenseerd worden, lijken de gevolgen behapbaar. De vraag is echter of het Rijk deze lijn op de langere termijn kan en wil blijven volgen. Ervan uitgaande dat we het



komende half jaar nog zeker te maken hebben met gevolgen van de coronacrisis, is de verwachting dat veel van de gemelde coronarisico's in 2020 en 2021 zich ook in 2022 zullen manifesteren. Denk aan de verminderde parkeeropbrengsten, de terugloop van marktgelden, tekorten in de culturele- en sportsector, afname legesopbrengsten paspoorten en rijbewijzen etc. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de coronarisico's voor 2022 en verder gekwantificeerd en tezamen met alle andere risico's afgezet tegenover het beschikbare weerstandsvermogen.